

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 5. junija 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 66.

Dr. M. D.

Ljubljanska borza in njen ustroj.

Sedaj, ko imamo potrjena in odobrena nova pravila ljubljanske borze, smatram umestnim in potrebnim, da se seznanijo tudi širša javnost z določili in ustrojem te naše institucije. Izbral sem to pot iz razloga, da v dobi na ta način vsaj mal vpogled v notranjo organizacijo borze osobito interesirani gospodarski krogi, dokler se ne izdajo fiskalna pravila.

Kot prvo točko hočem danes obravnavati poglavje:

Borzní člani, njih pravice in dolžnosti.

Na vseh kontinentalnih kakor tudi prekomorskih borzah obstojajo za sprejem in kvalifikacijo borznih članov jako natančna in vsekakor tudi precej stroga določila. Kolikor mi je znano — žalibog samo iz literature — obstoje tozadevno najstrožji pogoji na londonski borzi, dasi je londonska borza povsem privatna institucija in ni podvržena nobenemu državnemu nadzorstvu.

Motivacija strogih predpisov za članstvo utemeljena je namreč v okolnosti, da mora oseba, katere želi postati član borze, vztrajati neomejevan sloves in neomejeno zaupanje v vsakem oziru ne samo v njegovem staležu, temveč tudi v trgovskih krogih in splošno v celi javnosti. Vztrajati mora kratko rečeno popolno zaupanje. S sprejemom v članstvo pa mu daje borza, rekel bi, enako ex offio to priznanje pred celo javnostjo.

Glasom sedanjih določb pravil naše ljubljanske borze (§ 6.) zamorejo postati člani borze samo neoporečene osebe, katere borzni svet sprejme v članstvo, in sicer:

a) Protokolirani trgovci, trvdke, družbe, ustanove i. dr., ali pa osebe, katere so vsled svoje službe ali pa svojega položaja vpisane v trgovskem registru kot trgovci;

b) industriji in obrtniki, kojih obrt presega meje male obrti;

c) oblastni organi, katerim je od strani oblasti poverjena vršitev borznih poslov.

Iz teh določil že razvidimo dvoje: 1. da so tudi na naši borzi pogoji za sprejem v članstvo natančno začrtani, in 2. da je borza izrazita gospodarska institucija, do katere imajo dostop trgovski, industrijski in obrtniški krogi, kajti člani, katere pripušča borza pod točko c), so zelo sporadični.

Naslednja točka pravil (§ 7.) se peča z vprašanjem, katere osebe so izključene od sprejema v članstvo, in sicer:

1. Osebe, katere ne odgovarjajo zgoraj navedenim pogojem (§ 6.) ali pa, dasi odgovarjajo določenim pogojem, niso niti naši državljani, niti državljani države, v kateri naši državljani ne uživajo recipročnega prava;

2. osebe, katere ne uživajo popolnih državljskih pravic;

3. osebe, katere ne morejo pravnomočno razpolagati z lastno imovino;

4. osebe, katere so prezadolžene v konkurzu (za ta slučaj obstojajo še posebna določila);

5. osebe, katere niso izpolnile obveznosti, izhajajočih iz borznih poslov ali pa naložene jim od borznega razsodišča, in sicer tako dolgo, dokler ne izpolnijo takih obveznosti

6. osebe, katere so obsojene s pravomočno sodbo na izgubo političnih pravic, dokler traja ta izguba;

7. osebe, katerim je bila odvzeta pravica posesta borze radi kršitve borznih pravil ali predpisov ali pa radi razširjenja tendenčnih krivih vesti;

8. osebe, katere ne uživajo dobre slovesa;

9. osebe, katere so obsojene radi zločina;

10. borzni meščarji;

11. borzni nameščenci;

12. osebe, katere so vsled fiholapstva ali težjih prestopkov izključene od daljnega vodstva ali sodelužbe v trgovskem ali obrtniškem poslovanju, dokler traja taka izključitev;

13. žene.

Kakor vidimo, je tudi ta določba jako natančna in obširna. Velikega pomena je posebno prva točka, v kolikor dovoljuje sprejem v članstvo le takim inozemcem, katerih država priznava našim državljanom enake pravice. O dalekosežnosti te določbe ne bom govoril, kajti ta leži na dlaní.

Glede drugih točk tega paragrafa pripominjam le, da vsebuje enaka določila tudi naša zakonodaja.

Določbe o izgubi članstva vsebuje nadaljnji § 8., in sicer spadajo tu sem:

1. osebe, katere ne izpolnjujejo obveznosti, katere določajo pravila;

2. osebe, za katere so nastopili slučajni prednji določb (§ 7.);

3. osebe, katere izključi borzni svet iz članstva za vedno.

Glede sprejema določajo pravila (§ 9.), da mora vsak, kdor želi postati član borze, prositi pismeno borzni svet za sprejem ter mora istočasno izjaviti, da se podvrže pravilom in ostalim predpisom borze. V prošnji mora biti naveden poklic in bivališče prosilca, odnosno trvdka in sodišče kakor tudi pripomba, dali in v kakem svojstvu je prosilec že obiskoval kako borzo. Prošnjo mora soprodisati dva člana borze.

Tudi ta zahtevek, da mora prošnja soprodisati dva člana borze, narekuje previdnost, da ne bi dosegla članstva oseba, katere zadošuje navidezno vsem stavljenim pogojem, stremi pa pod plaščem in okriljem borznega članstva samo za olajšanjem nerečnega izkoriščanja ali pa celo za zakotnimi svrhmi.

Izven tega določajo pravila še nadaljnje pravice borznega sveta, da se more osvedočiti o istinitosti navedb ter materijelni in moralni bonteti prosilca. V slučaju pa, da odkloni sprejem posameznika, borzni svet ni dolžan navesti razlogov za tako odklonitev.

Toda ne samo borznemu svetu, temveč tudi članom priznavajo pravila v tem oziru gotove pravice. Ako je n. pr. borzni svet odločil sprejeti gotovega prosilca v članstvo, tedaj mora borzni svet objaviti ime prosilca, njegov poklic in bivališče na borzi. Vsak član ima pravico ugovarjati proti sprejemu v roku 7 (sedmih) dni. Tak ugovor se mora predložiti borznemu svetu pismeno in utemeljeno. Nadalje nosi član borze, kateri je priporočil sprejem gotovega člana, odgovornost za slučaj, da bi bil priporočil prosilca brez dovoljnih opreznosti (§ 13.).

Posebne določbe ustanavljajo tudi ukrepe za slučaj insolvence ali pa

poravnalnega postopanja borznega člana (§§ 14., 15., 16., 17.) kakor izključitev od vršenja članskih pravic, objavo imena insolventnega člana na borzi itd.

Glede trajanja članstva je določena gotova doba, kajti institucija zahteva že po njeni naravi gotovo konfinuitefo. Članstvo traja principijelno najmanj leto dni ter mora vsaki borzni član plačati gotove prispevke. Vsakemu članu se izda članska izkaznica, katere je izstavljena na njegovo ime in velja samo za osebo, katere je na izkaznici označena.

Trvdkam, družbam, ustanovam i. dr. se izdaja samo ena članska izkaznica, in sicer enemu članu trvdke (družbe, ustanove itd.), ali pa enemu članu ravnateljstva odnosno uprave ali pa upravljajočemu ravnatelju samemu. Ostalim članom trvdke, ravnateljem in prokuristom se izdajajo le zasebnočlanske izkaznice.

Enako kakor člani morajo tudi posestniki zasebnočlanskih izkaznic biti naši državljani ter ne smejo biti izključeni od sprejema v zasebno članstvo v smislu določil (§ 7.). Nadalje morajo biti od trvdke oziroma družbe ali zavoda itd. pooblašteni v izvrševanje borznih poslov. Tako pooblastilo se mora predložiti borznemu svetu in mora biti pooblaščenec tudi priznan od borznega sveta.

Trgovci z vinom in takse.

Tarifna postavka 61. taksnega zakona predpisuje takso za gostilniško in kavarniško pravico v določenem poslopiju. Pravilnik ministrstva notranjih del k temu zakonu določa v členu 1., da mora dobiti poslopje, kjer naj se izvršuje gostilniški ali kavarniški obrt (gostilna, hotel, kavarna, krčma), krajevno pravico. Niti zakon, niti pravilnik ministra, v čegar področje spada podeljevanje krajevne pravice (za določeno poslopje), ne omenja nikjer, da se zahteva krajevna pravica tudi za trgovine z vinom na debelo. Jasno je torej, da za takšno trgovino krajevne pravice ni treba, ker se vendar ne more prištevati trgovinski obrt k gostilničarskemu (gostilna, hotel, kavarna, krčma).

Tarifna postavka 63. taksnega zakona zahteva osebno pravico za poklicno (profesionalno) izvrševanje gostilničarskega kavarnarskega obrta, oziroma za poklicno točenje pijač vobče. Pravilnik ministra notranjih del, ki določa poglavje za podeljevanje osebne pravice, ne omenja nikjer trgovine z vinom na debelo. Trgovci z vinom na debelo torej ne potrebujejo osebne pravice za poklicno točenje pijač, ki jo podeljujejo obrtne oblasti.

Ker so obrtne oblasti vezane na določbe pravilnika ministrstva notranjih del, ta pravilnik pa ne pozna krajevne pravice in osebne pravice tudi za trgovce z vinom na debelo, je jasno, da od oseb, ki priglasijo izvrševanje trgovine z vinom na debelo, obrtne oblasti ne morejo zahtevati, da plačajo takso za krajevno in osebno pravico po tarifni postavki 61. in 63. taksnega zakona.

Pri izvrševanju predpisov o pobiranju taks po tar. post. 61. in 63. (za krajevno in osebno pravice) ter po t. p. 62. taksnega zakona (pravica za točenje) pa so v nekaterih konkretnih primerih zahtevale finančne oblasti, da trgovci z vinom na debelo pridobi tudi krajevno in osebno pravico ter plača seveda tozadevno visoko takso. Ta zahteva ima oporo v členu 1. in

Trvdke, družbe, zavodi, ustanove itd. smejo imeti največ troje zasebnih članskih izkaznic.

Navedel sem tu razliko članskih in zasebnočlanskih izkaznic natančneje, kajti ta razlika igra veliko vlogo v vprašanju aktivne in pasivne volilne pravice, katere bom pozneje navedel.

Posestniki članskih in zasebnočlanskih izkaznic imajo pravico: obiskovati borzne seštanke in sklepati na njih veljavne posle. Tu so torej pravice posestnikov članskih kakor tudi zasebnočlanskih izkaznic koordinirane. Izključne pravice članov borze, torej samo posestnikov članskih izkaznic, so sledeče:

1. Voliti borzni svet, finančni odbor, borzno razsodišče ter splošna aktivna sodelužba pri vseh volitvah na občnem zboru. Članom pristojna pa tudi popolna pasivna volilna pravica, t. j. biti izvoljeni v borzni svet, finančni odbor in v razsodišče;

2. sodelužba na vseh zbiorih borze.

Dolžnost članov je, da morajo sprejeti izvolitev za katerosibodi borzno funkcijo in morajo vršiti njihovo dolžnost celo doob, za katero so izvoljeni. Odkloniti smejo izvolitev le v slučaju ponovne izvolitve.

O določilih, fičočih se volitev in občnih zbiorov, pa prihodnjič.

2. pravilnika ministrstva financ k preje navedenim tarifnim postavkam, ki predpisuje, da je dati točarinsko pravico šele tedaj, ko se stranka izkaže s krajevno in osebno pravico.

Dogajalo se bo, da bo politično oblastvo, ki se drži predpisov ministrstva notranjih del, odločilo, da za trgovino z vinom na debelo ni potrebna krajevna in osebna pravica, finančno oblastvo, ki izvršuje pravilnik ministrstva financ, pa bo odreklo izdajo točarinske pravice, ker se stranka ne bo mogla izkazati, da ima krajevno in osebno pravico.

Ker je jasno, da obrti trgovine z vinom na debelo, ki se običajno sploh ne izvršuje drugod, kakor v pisarniških ali celo stanovanjskih prostorih ter trgovec dostikrat nima niti lastnih kletí, ni mogoče istovetiti z gostilniškim obrtom, ki se izvršuje v določenih zgradbi, je zato določba gori omenjenega pravilnika finančnega ministrstva, po kateri bi bila potrebna trgovcu z vinom tudi krajevna in osebna pravica, ne samo nasprotna z določbami pravilnika ministrstva notranjih del in zakona o taksah, temveč tudi nesmiselna.

Opozarjamo zato one trgovce z vinom na debelo, od katerih bi politične oblasti zahtevale, da si pridobe tudi krajevno in osebno pravico, da se takoj pritožijo na ministrstvo notranjih del, oziroma na generalno direkcijo posrednih poreza.

Kava marec - maj.

V mesecu februarju je znašala svetovna zaloga kave: leta 1922. 9.200.000 vreč po 50 kg, leta 1923. 7.670.000 vreč, leta 1924. 4.200.000 vreč. Odštevši brazilske zaloge je ostalo letos za prosto trgovino 3 milijone 100.000 vreč in so računali zato, da se visoki konsum ne bo mogel upirati naraščajočim cenam. Znano je, da je Brazilija prva producentinja kave in bodo zato marsikoga zanimalo sledeče številke o letnem povprečnem pridelku v sledečih deset-, oziroma petletjih:

Doba	Pridelek Brazilije	Svetovna poraba
1890/91—1899/00	7,730.000	11,286.000
1900/01—1909/10	13,227.000	16,344.000
1910/11—1914/15	12,789.000	18,398.000
1915/16—1919/20	12,350.000	17,303.000
1920/21—1924/25	12,784.000	19,500.000

Trenutna letna poraba znaša se-daj okoli 21 milijonov vreč, Brazilija bi jih morala dati 15 milijonov = 70%; ker pa znaša njena produkcija samo 12¼ milijona, vidimo, da je njena produkcija odnehala. Ker so se pa plantaže v zadnjih 20 letih razširile, iščejo vzrok v slabem stanju starih plantaž. Sedaj so napravili nove plantaže; ne vedo pa še, kakšen bo zaključek. Svetovna poraba kave se je v zadnjih 10 letih, kljub slabemu gospodarskemu položaju srednje Evrope, dvignila za 35%. Zanimivo je, da moraš v brazilskem Santosu plačati železniškim uradnikom premije do 1000 dolarjev, če hočeš, da gre kava v redu naprej.

Tekom marca je bila kljub raznim poročilom iz Brazilije cena kave še kar naprej trdna, ker so bile proste zaloge v primeri s konsumom izredno majhne. Brazilija je zasledovala kupčijo z največjo pozornostjo in je takoj nastopila kot kupec, če so bile visoke cene le količkej v nevarnosti. Notirala je pa kava v drugi polovici marca za 40% više, kakor dva meseca prej in za 80% više, kakor v začetku lanskega oktobra. Tudi koncem marca je bila cena kljub stalno padajočemu milreisu še vedno trdna; v Rio so imeli še 168.000 vreč, v Santosu pa 788.000.

Vsaj rekli so tako. Te zaloge so pa veliko premajhne, ker porabi samo linija na teden 150.000 vreč.

Brazilska vlada je šla tedaj producentom kar moč na roko, ti so pa tudi naredili vse, da bi čas svojega izrednega blagostanja raztegnili v nedoglednost. Takrat so prišle na dan tudi cenitve ne-brazilske kave za sezijo 1923—1924. Govorile so o več kot šest milijonih vreč, med temi Java 1 milijon in južno-ameriška Colombia 2 milijona. Na to produkcijo računajoč, je hotela špekulacija v aprilu doseči znižanje cen, kar se ji pa ni posrečilo; Brazilija je bila v kontroli zelo čuječa in je vsak poskus znižanja s takojšnjimi nakupi preprečila. Takrat so začeli objavljati tudi prve cenitve za prihodnje leto in so našli 21.550.000 vreč.

Sredi maja so se nižje vrste nekoliko pocenile, boljše so pa ostale še nadalje trdne. V Evropi se za Brazilijo niso več toliko menili, ker je začela prihajati srednje-ameriška kava in pa, ker je manjkalo denarja. Evropske zaloge je cenila tvrdka C. Diering in Zoon 1. maja takole:

	1923	1924
Trst	52.000 vreč	106.000 vreč
Kopenhagen	75.000 vreč	66.000 vreč
Bremen	18.000 vreč	14.000 vreč
Hamburg	92.000 vreč	209.000 vreč
Holandska	241.000 vreč	241.000 vreč
Anglija	639.000 vreč	149.000 vreč
Antwerpen	75.000 vreč	75.000 vreč
Havre	510.000 vreč	583.000 vreč
Bordeaux	24.000 vreč	33.000 vreč
Marseille	44.000 vreč	52.000 vreč
Genova	130.000 vreč	130.000 vreč

1,900.000 vreč 1,658.000 vreč

Tudi trasant in remitent moreta biti domicilijata.

Trata, sprejeta po trasatu, se glasi na lastni ukaz ter je domicilirana pri banki X, ki je tudi podpisana na sprednji strani menice ob domicilnem zaznamku. Menica ni indosirana, marveč se nahaja na dan dospelka v rokah banke X, ki jo da v smislu 2. odstavka člena 43. meničnega reda radi plačila pravilno protestirati s t. zv. deklaracijskim protestom. Nato poda menično tožbo zoper akceptanta, v kateri predlaga, da se na podstavi izvirne menice in izvirnega protesta, ki sta tožbi priložena, izda menični plačilni nalog za menično vsoto s pp.

Prvo sodišče predlogu ne ugodí, češ da predlagajoča banka ni upravičena do te tožbe. Kajti predlagateljica je samo domicilijatka in ima kot taka samo ta namen, da plača kot organ glavnega upnika menično vsoto, ne stopi pa s tem v nikako meničnopravno razmerje. Ko pa iz menice ne izhaja, da ima kak meničnopravni zahtevek zoper toženca, se menično postopanje ne more uvesti, ampak se mora tožba zavrniti.

Rekurzno sodišče (višje deželno sodišče v Ljubljani, R II 98/24) pa ugodí tožiteljičinemu rekurzu ter izda zoper akceptanta predlagani menični plačilni nalog iz nastopnih razlogov:

Prvo sodišče je odklonilo, da izda menični plačilni nalog, češ da je tožiteljica samo domicilijatka in da v tem svojem svojstvu ni menična upravičenka. Odkleklo je torej tožiteljici aktivno legitimacijo do tožbe. Res je, da domicilijat kot tak ne stopi niti v menično zavezo, niti ne pridobi meničnih pravic. Toda prvo sodišče je prezrlo, da je tudi tožiteljica na menici podpisana. Ker naloge domicilijata domicilijatu ni treba morda s kakim podpisom na menici sprejemati, po menici v zvezi s priloženim meničnim protestom, katerega je tožiteljica dala napraviti v svojem imenu, ta njen podpis na sprednji strani menice, brez nadaljnje označbe, ne znači drugega nego podpis izdatelja, poleg izdatelja A., čigar podpis je tudi na sprednji strani menice, na običajnem prostoru desno spodaj. Po zakonu pa ni ordre, da ne bi domicilijat mogel biti izdatelj, trasant, in obratno. Menica pa je postavljena na lastni ukaz; remitenta sta torej izdatelja: A. in tožiteljica. Tudi glede remitenta po zakonu ni ovire, niti ni ovire po stvari sami, da ne bi mogel biti hkratu domicilijat, in obratno. Remitenta sta tudi edina menična upravičenca, ker menica ni da-

lje indosirana. Iz meničnega protesta pa nadalje izhaja, da je tožiteljica v izključni posesti menice. Iz tega tudi sledi, da je tožiteljica, in sicer samo ona, v položaju, da vrne akceptantu ob morebitnem plačilu menico, s čemer je zavarovan zoper vsakogar in dokončno odstranjena možnost, da bi še kdo drugi menične pravice zoper njega uveljavljal. Ne more torej biti dvoma, da je tožiteljica legitimirana kot menična upravičenka, da uveljavlja menico v svojem imenu in v celoti, sama. Ker je končno z nepripor-nim protestom izkazano, da je ustrezno tudi propisu 2. odstavka člena 43. meničnega reda (protest radi plačila tudi zoper akceptanta ob imenovanem domicilijatu), je bilo rekurzu ugoditi in izdati po tožiteljičinem predlogu menični plačilni nalog. —rst.

M. Savič:

Naša industrija in obrt

(Nadaljevanje.)

30. Naša čipkarska in veziljska industrija.

Čipkarska hišna industrija je zastopana v Sloveniji.

V Sloveniji se izdelujejo takozvane klekljane čipke in drugi klekljani izdelki kakor ročno delo hišne industrije, v trgovini nazvane idrijske čipke. Pretežna množina izdelkov se prodaja v inozemstvo: na Francosko, Angleško, Dansko, Nemško, Ogrsko in v Ameriko. Doma se teh izdelkov le malo proda. Za domače potrebe se izdelujejo čipke iz bombaževga sukanca. Prodajajo se v Zagreb, Novi Sad, Subotico, Zemun in Beograd. Izdelki iz bombaževga sukanca škodujejo dobremu glasu te industrije. Izvoz izdelkov le v Ameriko je znašal v dobi 1911 do 1914 na leto približno 2,000.000 K. Vrednost izdelkov v povojni dobi se ceni na leto na 2,500.000 dinarjev.

Ta industrija preživlja v Sloveniji 15 do 20.000 prebivalcev. Delajo vsi doma, od otroka 8 let naprej, in sicer pozimi od oktobra enega, do marca drugega leta. Pri izdelovanju se porabljajo medene igle, katere dobavlja Nemčija. Jeklene igle niso porabne, ker rjavijo. Izurjena odrasla delavka zasluži na dan, ako dela 12 do 14 ur, približno 12 Din. Otroci zaslužijo na dan okoli 5 Din.

Laneni sukanec, ki se uporablja, je št. 16, št. 20, št. 25, št. 30, št. 40. Dela

se z dvema ali tremi nitmi. Leta 1920. se je uvozilo 37.636 kg lanenega sukanca v vrednosti 889.603 Din. Množina izdelkov je odvisna od cene sukanca in od nemške in italijanske konkurence. Laneni sukanec se uvaža iz Šlezije (Češkoslovaško), kjer ga izdelujejo iz ruskega lanu. Ta hišna industrija je razširjena v Idriji, Cerknem (v zasedenem ozemlju) Žireh, Gorenji vasi in v Železnikih. Proizvajalci so organizirani v zadruga ali pa delajo na račun posameznih trgovcev, kateri jim dobavljajo sukanec, igle in bučke.

V Žireh izdeluje že nad 30 let razne čipke in druge klekljane izdelke trgovec Anton Primožič. Pred vojno je delalo 3000 do 4000 oseb na njegov račun. Izdelke je izvažal na Dunaj, Češko, Angleško, Dansko, Francosko in v Ameriko. Tudi sedaj prodaja največji del v Ameriko in druge tuje države. V Žireh obstoji I. jugoslovanska čipkarska zadruga. Njeni zadružniki izdelajo na leto za 250.000 Din čipk. Kupčija jim gre jako dobro. Z nakupovanjem čipk se bavi v Žireh tudi trgovec Dragotin Lapajne.

V Gorenji vasi nad Škofjo Loko trgujejo s čipkami: 1. Neža Mrak, ki se bavi s tem poslom že 20 let; pred vojno je zaposlevala 80 do 100 delavk, v času vojne pa le po 10; 2. Václav Alojzij Paliček, ki se bavi s tem poslom 36 let; pred vojno je zaposleval 700 do 800 oseb, sedaj pa veliko manj; 3. F. Jakše, kateri trguje s čipkami nad 40 let. Pred vojno je delal z nad 100 delavkami. Sedaj dela z manjšim številom.

V Gorenji vasi in v Poljanah je trgoval s čipkami do leta 1916. Jak. J. Jezernik. Z obratovanjem je zopet pričel leta 1922. Sedaj zaposluje 40 do 60 oseb.

Poleg teh trgovcev se bavi s trgovino s čipkami še več oseb, ki hodijo od hiše do hiše in nakupujejo čipke, da jih na isti način prodajo v tuzemstvo.

Splošno se je obseg te industrije gotovo za desetkrat zmanjšal: 1. ker je v vojni dobi ta posel stagniral zaradi pomanjkanja lanenega sukanca; vsled tega se je uporabljal bombažni sukanec, ki je pokvaril renome; 2. ker so bile v vojni dobi prekinjene trgovske zveze z Ameriko in Angleško, ki se težko znova navežejo; 3. ker se sedaj težko dobijo medene igle in sukanec.

Trgovci delajo manj tudi iz razloga, ker jim povzročajo konkurenco čipkarske šole in zadruga, ki dobivajo subvencije in državno podporo. Zaradi zadruga se trgovci jako pritožujejo.

Na Bledu obstoji »Dor«, trgovina z vezeninami in perilom za dame, za postelje in mize g. Ivana Petriča.

Izdeluje vse vrste perila, okrašene z vezeninami, preproge za postelje in mize, zavese za okna z vezeninami, čipke in vezenine, izdelane na belem bombaževem ali lanenem platnu z bombaževim sukanecem. Trgovina ima poleg drugih strojev tudi 5 strojev za vezenje sistema Sauer Martin, 3 polavtomatske stroje za vezenje sistema Adela in več šivalnih strojev z električnim pogonom.

Ta trgovina, prvi začetek izdelovanja čipk in vezenin, je v rokah jako podjetnega človeka g. Ivana Petriča. Njegovi tvornici bi bilo treba, kot šoli, za tako delo dati državno subvencijo.

(Dalje prih.)

Trgovina.

Trgovski stiki s Holandsko. V Amsterdamu je ustanovljen že izza l. 1903. od holandske države subvencioniran urad »Bureau voor Handelsinlichtingen« (»Biro za inozemske trgovske zveze«). Njega namen je dajati brezplačno vsakršne informacije trgovskega značaja, razven informacij o solventnosti tvrdk. Vprašanja z vplačno pošto pristojbino za odgovor je nasloviti na »Ver. Handelsinlichtingen, Oudebrugsteeg 16, Amsterdam, (Holand)«.

Prepoved nelojalne trgovine. Ministrstvo trgovine in industrije je sklenilo, da prepove trgovino s pomočjo kupon-skega sistema, ki se je pri nas zelo razširila. Ta sklep utemeljuje ministrstvo s tem, da povdarja, da je ta trgovina

nelojalna in da vstvarja nezdravo konkurenco legalni trgovini.

Promet na novosadski produkti borzi. Promet na novosadski borzi je znašal lani 19.386 vagonov raznih živil, kar pomeni napram letu 1922. povečanje za 8.064 vagonov.

Prepoved izvoza naše trgovine v Švico. Švicarska vlada je prepovedala uvoz živine za klanje, ki prihaja iz naše države, Madžarske, Češkoslovaške, Rumunije in Avstrije, zaradi kužnih bolezni, ki vladajo v teh državah.

Uvoz papirja iz Rumunije prepovedan. Kakor se poroča iz Beograda, je trgovinsko ministrstvo prepovedalo uvoz papirja iz Rumunije v našo državo.

Dalmatinski vinogradniki so priredili 1. junija v Šibeniku veliko javno zborovanje, na katerem so protestirali proti sedaj veljavnemu vinogradniškemu zakonu, ki nalaga vinogradnikom velike davkatve. Dalmatinski vinogradniki zahtevajo: 1. da se prodaja vina oprosti vseh taks; 2. da se tudi prodaja žganja oprosti vseh taks; 3. da se omogoči brezplačno prevažanje vina po vseh železnicah in podjetjih, katere subvencionira država; 4. da se v bodoče v narodno skupščino volijo samo tisti, ki v naprej svečano izjavijo, da bodo podpirali vinogradniške zahteve dalmatinskih seljakov.

Industrija.

Kongres mlinarjev v Beogradu. — Na seji Centrale industrijskih korporacij, ki se je vršila preteklo soboto, se je sklenilo, da se kongres mlinarjev, ki je bil določen za 5. t. m., zbog prekratkga časa odloži na 14. t. m. Dnevni red kongresa je ostal neizpremenjen.

Rezultati češkoslovaške sladkorne kampanje. Kampanja sladkorne rafinade na Češkoslovaškem se je končala v začetku meseca maja. Celokupna produkcija znaša 8 in pol milijona kvintalov in je za dva milijona kvintalov večja nego v preteklem letu. Od tega se je na Češkoslovaškem potrosilo 3 milijone kvintalov, a na eksport je prišlo v poštev pet in pol milijona kvintalov, štiri petine so že izvožene. Največ se je eksportiralo v Anglijo in sicer v sedmih mesecih 1,062.690 kvintalov rafinade in 156.810 kvintalov neprečiščenega sladkorja. Izvoz v Anglijo se je tekom preteklega leta dvignil za celih 100%. Ravno tako se je dvignil izvoz sladkorja za Jugoslavijo. Nasprotno pa je padel izvoz v Francijo za 384.299 kvintalov v preteklem letu na 16.804 kvintale v tekočem letu. V Franciji je konkuriral češkemu sladkorju v prvi vrsti poljski sladkor.

Češka industrija vžigalic. V zadnjem letu se je stanje češke industrije vžigalic izboljšalo. V prvi vrsti se je na domačem trgu potrosilo mnogo več, nego v preteklem letu in so rezerve, ki so ostale še po vojni, izrpane. Nasprotno ni izvoz zadovoljiv, ker so se izvozne cene pokazale nerentabilnim. V tekočem letu se je situacija znatno poboljšala in tovarne vžigalic so dobro zaposlene. V tej industriji se čuti osebno primanjkljaj, ker se še ni osvojilo balkanskega tržišča, ki je pred vojno konsumiral zelo velik kontingent.

Občni zbor Trboveljske premogokopne družbe se vrši dne 12. junija 1924 ob 12. uri v lastnih prostorih na Dunaju, s sledečim dnevnim redom: 1. Računsko poročilo in predložitev bilance za leto 1923. 2. Poročilo in predlog revizorjev. 3. Sklepanje o uporabi čistega dobička. 4. Volitev v upravni svet. 5. Volitev revizorjev za leto 1924.

Denarstvo.

Kooperacije treh bank. Zagrebški listi poročajo, da se vršijo pogajanja med zastopniki Srbske banke v Zagrebu, Jadransko-Podunavske banke v Beogradu in Srbske centralne privredne banke v Sarajevu glede upostave ožje interesne vzajemnosti.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. Naša kraljevina, 1 zlati dinar 15.82 papirnatih dinarjev; Avstrija, 1 zlati krona 14.400 papirnatih kron; Češkoslovaška, 1 zlati krona 6.82 pap. kron; Poljska, 1 zloty 1,800.000 pap. mark; Ogrska, 1 zlati krona 17.770 pap. kron; Rumunija, 1 zlati lej 37.37 pap. lej; Italija, 1 zlati lira 4.35 pap. lir.

Obtok bankovcev Narodne banke v Beogradu. — Po stanju dne 22. maja 1924 je imela naša Narodna banka le za

5.479.398.350 Din bankovcev v obtoku, dočim jih je bilo po stanju dne 15. maja t. l. v obtoku za 5.541.495.220 Din, po stanju dne 15. maja 1923 pa 5.447 milijonov dinarjev.

Znižanje ekonomske obrestne mere na Čehoslovaškem. Iz Prage poročajo da je bančni odbor finančnega ministrstva sklenil znižati obrestno mero bančnega urada za eskont menic in vrednostnih papirjev od 6,5 na 6%. Lombardne postavke ostanejo neizpremenjene.

Likvidacija bivše avstro-ogrske banke. — Po poročilih iz Beograda bo likvidacija bivše avstro-ogrske banke končana še tekom meseca junija t. l. Pred nekaj dnevi je prevzela naša država na njenem ozemlju zemljeknjižno zavarovane terjatve omenjene banke v znesku po 17.970.415 jK. Hkratu se je sklenilo, da se uniči ob zamenjavi iz obtoka vzete bankovce avstro-ogrske banke v vrednosti po 5686 milijonov kron. Dogovori z drugimi nasledstvenimi državami so že sklenjeni.

Naraščanje hranilnih vlog v Avstriji. — V Avstriji hranilne vloge stalno naraščajo. Tekom meseca aprila t. l. so se zopet dvignile za 56 milijonov kron, kar je naravna posledica nizkega kurza vrednostnih papirjev, ki se ne morejo več uporabljati za spekulacijske kupčije.

Davki in takse.

Statistika avtonomnih doklad. Finančna delegacija objavi v štev. 50. Uradnega lista z dne 5. t. m. dodatek k statistiki avtonomnih doklad, iz katerega so razvidni zneski, ki so bili za posamezne avtonomne zastope za leti 1922. in 1923. predpisani na dokladah, dočim so bili v prvotni statistiki izkazani samo odstotki. Obe objavi skupaj nudita torej popolno sliko statistike avtonomnih doklad. V celi Sloveniji je znašala odmerena podstava doklad (državni davek) za leto 1922. 8.495.838 Din, za leto 1923. 11.073.283 Din, celokupna vsota predpisanih doklad pa za leto 1922. 18 milijonov 335.807 Din, za leto 1923. pa 32 milijonov 81.421 dinarjev.

Znižanje davkov. Davki se bodo znižali, toda ne pri nas, ampak v Ameriki. Predsednik Coolidge je dne 3. t. m. podpisal zakon, ki predvideva znatno znižanje vseh davkov.

Oprostitev od davka na poslovni promet na luksuzne predmete v Avstriji. — Po § 19. odst. 3 izvršilne naredbe o davku na poslovni promet so inozemski trgovci, ki nakupujejo v Avstriji luksuzno blago, katero jemljejo seboj, oproščeni za nakup davka na poslovni promet od luksuznih predmetov, ako se izkažejo prodajalcu s potrdilom davčnega oblastva. Davčno oblastvo izdaja taka potrdila le onim inozemskim trgovcem, ki se izkažejo s potrdilom pristojne trgovsko-obrtniške zbornice o obstoju in vrsti njihovega obrata. Zvezno ministrstvo za finance na Dunaju je odredilo, da izdaja taka potrdila na Dunaju edino davčna administracija za I. okraj. Inozemski trgovec se mora za potrdilo obrniti na davčno oblastvo in se izkazati s potrdilom zbornice in s potnim listom. Potrdila se izdajajo za nakup blaga za vsako firmo posebej in veljajo 8 dni. Kdor hoče blago nakupiti pri več trgovcih mora zahtevati toliko več potrdil. Potrdilo obdrži prodajalec.

Promet.

Telefonska zveza Beograd — Skopje. Prometno ministrstvo je sklenilo, da zgradi med Beogradom in Skopljem direktno brezjavno linijo.

Pravilnik o brezžičnem prometu. V ministrstvu za pošto in brzojav je izdelan pravilnik o zasebnem prometu brezžičnih telegrafev.

Koliko velja voznja z brzovlakom v raznih državah? Preračuneno na švicarske franke se plačuje za voznjo z brzovlakom na razdaljo 100 km v I. razredu (II. razredu) v naši državi 8,9 (6,9), v Avstriji 10 (6,5), v Italiji 12 (8,1), v Švici 18,5 (13,5), na Čehoslovaškem 12 (8) in v Nemčiji 10 (6,5).

Na naslov obrtne oblasti v Ptuj.

Nekdaj veliko in še danes močno podjetje V. Reinhard v Ptuj, eksport jaje, perutnine, divjačine in rib, je postalo s preobratom za nas tuje podjetje, kojega lastnica je vdova gospa Reinhard, avstrijska državljanka, ki ima v Avstriji in tudi pri nas še razna podjetja te stroke.

Do preobrata je bila centrala v Gross Florian pri Gradcu, ki se je potem preločila v Puntigam pri Gradcu, od koder sedaj lastnica s pomočjo svojega sina lažje vodi vse druge podružnice, kakor na primer v Lipnici, Radgoni, Gross Florianu, Gornji Radgoni in drugod.

Po prevratu se je splošno pričakovalo, da bode kakor veliko drugih uvidenih podjetij, tudi gospa Reinhardova sledila dobremu in edino zdravemu razumu, da se sprijazni z novim državnopolitičnim položajem in izvaja tozadevno vse konsekvence in to tem bolj, ker ji je, kakor je to splošno znano, odvzela obrtna oblast pravico izvrševati nadalje svojo obrt, kar so odobrile vse višje inštanice. To je gospo Reinhard malo brigalo in navzlic drugim odredbam je trgovala in trguje naprej. Zatekla se je enostavno v Zagreb in si preskrbela ime neke Alice Gabrić, ki je prijavila enostavno svojo podružnico istoimenske obrti v prostorih Reinharda v Ptuj. Kako se ji je to posrečilo in s kako pomočjo, naj bode za enkrat nedotaknjeno.

Vprašamo pa obrtno oblast: Kdo je ta Alice Gabrić, ali je njen obrtni list pravno veljaven in ali je pravilno prijavljena oziroma mogoča podružnica v Ptuj? Konstatiramo, da se še vedno blišči na zidovju V. Reinhard in se uporabljajo tudi vse prejšnje tiskovine in pod tem imenom razpošilja.

Ostali so tudi vsi prejšnji nastavljeni na svojih mestih, njim na čelu kot vodja inozemec iz Bavarske. Ti uslužbenci nimajo toliko uvidevnosti in takta, da bi se priučili našega jezika.

Znano je, da se vrši obrt sicer pod fingiranim imenom Alice Gabrić, v resnici pa še naprej na račun V. Reinhard, kar nasprotuje ne le predpisom obrtnega zakona, ampak v tem slučaju direktnim rabsodbam obrtnih oblasti v največjo škodo naših narodnogospodarskih interesov.

Obče je znano, da imamo v Ptuj več tvrdk, ki njih lastniki niso niti naši državljani, vključ temu pa mirno trgujejo naprej.

Čemu so potem tozadevne zadnje naredbe ministrstva?

Saj je menda samo v Ptuj mogoče, da izvršuje svojo prakso nemoteno dr. B., o katerem je obče znano, da je optiral za Nemško Avstrijo, bil tudi tam sprejet in na našem magistratu z ozirom na obvestilo iz Nemške Avstrije črtan iz seznama naših meščanov.

Če bi to ne zadostovalo, pridemo prihodnjič s točnejšimi podatki.

Razno.

Gospodarka konferenca v Padovi. — Predsedništvo trgovsko-obrtniških zbornic treh Benčij in Italijansko-jugoslovanska trgovska zbornica v Rimu, priredita ob priliki Mednarodnega vzorčnega sejma v Padovi, v sporazumu z drugimi gospodarskimi ustanovami in Upravo mednarodnega vzorčnega sejma v Padovi, konferenco zastopnikov jugoslovanskih trgovskih in obrtniških zbornic iz treh Benečij. Na konferenci, ki se vrši dne 14. t. m. in naslednje dni, se bo razpravljalo o prometnih, carinskih, bančnih vprašanjih, o medsebojni informacijski službi in o raznih drugih vprašanjih, ki se tičejo pospeševanja medsebojnih gospodarskih odnosov. Po konferenci se bodo vršili tudi sestanki naših in italijanskih trgovcev in industrijev. Zeleti bi bilo, da se sestanka udeležijo v čim večjem številu tudi zastopniki naših poslovnih krogov. Zbornica prosi vse interese, ki se nameravajo udeležiti sestankov v Padovi, da ji naznani to do 10. t. m. Obenem se opozarja, da imajo jugoslovanski posetniki velesejma v Padovi, ki se vrši od 5. do 19. t. m., 50% popusta na pristojbinah za italijanski vizum in znatno znižanje na italijanskih železnicah. Tudi je dovolila naša želez-

niška uprava posetnikom velesejma vozne karte za polovično ceno.

Bančni zavodi v soboto, dne 7. t. m., ne poslujejo. — Društvo bančnih zavodov v Sloveniji naznanja, da bančni zavodi v soboto, dne 7. t. m., ne poslujejo.

Mussolinijevo delovanje. — Mussolini je v nekem poročilu, katerega je priložil listinam, ki jih je izročil predsednikom zbornice in senata o ukrepih, ki jih je storila njegova vlada na podlagi pooblastilnega zakona od 3. decembra 1922, poročal, da se je njegova vlada ravnala po naslednjih smernicah: 1. Preobraziti in urediti armado tako, da bo lahko branila domovino, seveda v toliko, v kolikor dovoljuje finančni položaj države. 2. Oprostiti državo onih služb, katere bi zasebniki boljše vršili. 3. Pripustiti krajevnim oblastvom zadve čistokrajevnega značaja. 4. Ukiniti vse državne institucije, ki so odveč. 5. Poenostaviti državno upravo. 6. Preurediti pravosodstvo tako, da bodo konflikti med državnoupravnim pravosodjem in navadnim čim redkejši. 7. Preurediti davke tako, da se čimpreje vzpostavi ravnovesje v državni proračun. 8. Uvesti v državno upravo tak uradniški sistem, ki bi zagotovil uradništvu gotovo kariero ter obenem zadovoljil državno upravo.

Prepovedano sajenje tobaka. Dasi je po zakonu o monopolu tobaka neupravičeno sajenje tobaka kar najstrožje prepovedano in kaznivo, se vendarle marsikje na ozemlju naše države, zlasti pa v Hrvatski in Sloveniji, neupravičeno sadi tobak. Da se prepreči to nezakonito ravnanje, opozarja uprava monopolov tudi s tem razglasom, da se bo vsakdo, ki posadi tobak brez dovolitve, kaznoval kot tihotapec v denarju do 1800 dinarjev in poleg tega na podstavi člena 81. finančnega zakona za leto 1924-25 z zaporom do enega leta. Razen tega se mu tobačne rastline uničijo brez vsake odškodnine. Pri tej priliki opozarja uprava državnih monopolov tudi župane onih občin, kjer se po objavi K br. 4000 z dne 10. marca 1924 ne sme saditi tobak, da se bo na podstavi člena 257. zakona o monopolu tobaka kaznoval vsak župan, če ne predloži poročilo o neupravičenem sajenju tobaka v okolišju svoje občine, kakor zahteva to člen 93. zakona o monopolu tobaka. Člen 93. zakona o monopolu tobaka se glasi: Župan v vsaki občini mora predložiti po političnem oblastvu do dne 20. julija upravi monopolu tobaka pismeno poročilo, v katerem se izrečno navaja, ali je ali ni v dotični občini kaj nedovoljenih sadišč in tobačnih rastlin.

Razmejitev ljubljanske in sušaške oblasti. Na seji ministrskega sveta, katere se je vršila dne 3. t. m., je vlada razmotrivala razmejitve med ljubljansko in sušaško oblastjo. Sklenjeno je bilo, da pripadate vasi Drenovo in Plaze oblasti na Sušaku, Kastav z okolico pa ljubljanski oblasti.

Škoda vsled zadnje poplave. — Zadnja poplava je preplavila 153.600 ha najboljše zemlje. Ako računimo, da znaša škoda na en hektar približno le 1000 Din (oranje, seme itd.), je poplava povzročila 152.000.000 Din škode. Napram površini vse v naši državi obdelane zemlje po 11.360.000 ha je bilo poplavljenih 1,35%. Zaradi tega ni pričakovati, da bi poplava imela glede cene žita kakšne posledice, osobito ker se obeta v vseh pokrajinah ugodna letina.

Tretja mednarodna letalska razstava v Pragi je bila v soboto slovesno otvorjena. Jugoslovanska misija je bila sprejeta navdušeno.

Vojni dolgovi naše države. — Obveznosti naše države, katere smo prevzeli kot vojne dolgov, bivše kraljevine Srbije, znašajo 2.375.000.000 zlatih frankov, in sicer Zedinjenim državam ameriškim 59.098.683 dolarjev, Angleški 23.260.510 funt, šterlingov in Franciji 1.486.581.250 francoskih frankov.

Ožigasanje mer. — Minister za trgovino in industrijo je odredil, da se morajo vse mere in priprave za merjenje (tehtnice, uteži, dolžinske mere itd.), preden se dajo na prodajo ali v promet, uradno preizkusiti in ožigosati.

Velesejske zaklopne znamke za pisma. — Da pridobimo letos čim več kupcev za naš velesejem, se razvija obsežna reklama in propaganda. Del te so tudi lično izdelane zaklopne znamke za

pisma v 9 jezikih. — Velesejski urad jih pošlje na zahtevo vsakemu podjetju radevolje brezplačno. Poslužujte se jih, industrialci, trgovci in obrtniki!

Stroški preživljanja v Avstriji. — Za preživljanje, katero je stalo v I. polletju 1914 le 82 K 33 h, se je rabilo v januarju 1921 3859 K 5 h, v maju 1924 1.275.225 K in začetkom junija t. l. 1.320.985 K. Od zneska po 82 K 33 h se je porabilo leta 1914 23 K 26 h za hrano, 10 K 3 h za obleko, 41 K 24 h za stanovanje in 7 K 80 h za ostale potrebščine, od zneska po 1.320.985 K, katerega se rabi za preživljanje začetkom meseca junija t. l., pa odpade 425.560 za hrano, 137.625 K za obleko, 576.800 za stanovanje in 154.000 za druge potrebščine. Indeksna številka je znašala meseca januarja t. l. 27.776-07, februarja t. l. 29.813-02, marca 30.110, aprila 30.751-87, maja 33.045-05 in junija 34.230-83.

Delniške družbe na Čehoslovaškem. Koncem leta 1923. je bilo vpisanih na Čehoslovaškem 1193 delniških družb in sicer 566 na Češkem, 174 na Moravskem, 26 na Šleškem, 589 na Slovaškem in 38 v Podkarpatski Rusiji. Njihova delniška glavnica je znašala 5823,8 milijonov kron, ki se razdeli nastopno: Češka 3608,6 (61,97%), Moravska 1083 (18,60 odstotkov), Šleška 168,8 (2,90 odstotkov), Slovaška 901 (15,47%) in Podkarpatska Rusija 62,2 (1,06%) milijonov kron. Največ kapitala je investirana v živilski (805,5), strojni (639), kovinski (527), tekstilni (438) in kemični (442) industriji. Po višini delniške glavnice je bilo 439 družb z delniško glavnico do 1 milijona kron, 462 do 5 milijonov, 172 do 10 milijonov in 3 iznad 100 milijonov kron delniške glavnice.

Konferenca za izseljevanje zaključena. — Mednarodna konferenca za izseljevanje, o kateri smo v našem listu že podrobneje poročali, je zaključila svoje delo ter posvetila zadnjo plenarno sejo splošnemu poročilu poljskega delegata Gawronskega o delu prve komisije. Sklenjeno je bilo, da se bo v svrhu temeljitejšje proučitve vprašanja za ustanovitve mednarodne tehnične komisije za izseljevanje sestala v kratkem času druga mednarodna konferenca za izseljevanje. Nato so bili sprejeti razni sklepi, ki stremijo po ublažitvi težav, katerim so bili dosedaj izpostavljeni izseljenci na svojem potovanju v tuji svet. Posamezne države bodo sporazumno objavile zbirko zdravstvenih določb z ozirom na izseljence in na podlagi te zbirke se bo sestavil mednarodni zdravstveni zakonik za izseljence. Sprejet je bil tudi sklep za ustanovitev reda za zavarovanje delavcev za slučaj smrti ali invalidnosti na potovanju ter za uvedbo zdravniške preiskave izseljencev pred njihovim odhodom iz domovine, kar bo znatno skrajšalo število zavrnitev, katerim so še sedaj izseljenci izpostavljeni pri svojem prihodu na nova delovna mesta. Nato je prof. De Michelis, načelnik italijanske delegacije, kot predsednik konference zaključil konferenco za izseljevanje in priseljevanje.

Razdelitev dobička in povišanje glavnice družbe Cosulich. — Na običnem zboru paroplovne družbe Cosulich, ki se je vršil dne 29. maja, je bilo sklenjeno, da se razdeli med posamezne akcionarje čisti dobiček 10.004.660 lir, to je 20 odstotkov. Poleg tega je občni zbor sklenil povišati glavnico od 120 milijonov na 150 milijonov potom emisije delnic po 200 lir.

Posredovalnica za službe Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani ima vedno na razpolago vse vrste trgovskega personala in posluje za poslodavce brezplačno. Vse gg. trgovce, kakor tudi ostale podjetnike prosimo, da pri njih izpraznjena mesta vedno prijavljajo na naslov: Posredovalnica Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani (telefon št. 552).

Državna borza dela v Mariboru. Od 25. maja do 31. maja t. l. je bilo pri tej borzi 108 prostih mest pripravljenih, 161 oseb je iskalo dela, posredovanj se je izvršilo 41 in 17 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 31. maja t. l. je pa bilo pripravljenih 3439 prostih mest, 4725 oseb je iskalo dela. 1749 posredovanj se je izvršilo in 1052 oseb je odpotovalo. — Dela je iskalo 53 hlapcev in dekel, 10 viničarjev, 1 lovec, 1 upravitelj, 5 ekono-



mov, 15 rudarjev, 2 vrtnarja, 3 kamnoseki, 5 podkovskih kovačev, 2 železostrovarja, 3 kleparji, 1 zlatar, 8 ključavničarjev, 6 mehanikov, 1 urar, 12 mizarjev, 5 kolarjev, 1 sodar, 2 usnarja, 2 sedlarja, 1 tkalec platna, 22 krojačev in šivilj, 9 peric, 1 strojevezilka, 10 čevljarjev, 1 klobučar, 4 mlinarji, 2 slikarja, 5 tesarjev, 1 fotograf, 6 strojnikov, 15 slug, 4 hotelske sobarice, 14 natakarije, 3 knjigovodje, 8 trgovskih sodrnikov in sodrnic, 7 kontoristk, 127 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 2 šoferja, 3 hišniki, 16 pisarniških moči, 103 gospodinj, kuharice, služkinje, varuške itd., 25 vzgojiteljic. — Delo je na razpolago: 5 gospodinj, 111 hlapcem in deklam, 18 viničarjem, 1 oglarju, 10 rudarjem, 1 vrtnarju, 14 kamnosekom, 2 kovačema, 1 kovotlačitelju, 1 kleparju, 1 elektromehaniku, 3 izdelovalcem godal, 2 mizarjema, 1 kolarju, 1 sodarju, 1 lesnemu strugarju, 5 izdelovalcem glavnikov, 1 pozlatarskemu mojstru, 3 pletarjem, 1 barvarju platna, 1 tkalec sukna, 4 tapetnikom, 2 krojačema, 21 čevljarjem, 2 prirezovalcem gor. delov čevljev, 1 sladoledarju, 1 pivovarilec, 1 poslovodju v mlekarni, 2 šteparicama vrhnjih delov čevljev, 1 prodajalki, 2 prvovrstnima kuharicama v hotel, 2 natakariicama, 3 vzgojiteljicam, 2 varuškam, 73 služkinjam, 30 kuharicam, 4 sobaricam.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (3. junija). Pšenica baška 79-80, 2 odst., 297.5—300. Oves baški, 285. Turščica baška, 227.5 do 230; za junij, 232.5; julij-avgust, 242.5. Cene moki nespremenjene. Celokupni promet 100 vagonov, največ v turščici.

Žitni tedenski pregled. Radi izstopa Donave preko svojih bregov je prevladovalo spočetkom tedna mnenje, da bo ta povodenj mnogo vplivala na našo letino in na naše žitne cene. Vendar se je izkazalo, da so sicer škode vsled povodnji zelo občutne, vendar za splošnost ne pridejo v poštev. Ponudba je bila zelo živahna v vsem blagu. Živahnejši promet zaznamuje pa samo koroza, ki se je radi živega povpraševanja v ceni celo učvrstila. Povpraševanje po slabejših vrstah moka še traja, dočim v ostalih vrstah promet precej miruje. Tudi povpraševanje po ovsu je močno pojenjalo.

Inozemska žitna tržišča. (Budimpešta, 30. maja). (V tisočih madž. kron). Pšenica 332—352, rž 305—310, ječmen za krmo 300—310, za pivovarne 325—345, oves 327.5—337.5, koroza 270—275, otrobi 235—240. — (Bratislava, 31. maja). Pšenica 155—160, rž 135—138, ječmen 140—160, oves 125—128, slovaška okrogla koroza 130 (naložitvena postaja), romunska koroza (na obmejni postaji) 125, madžarska pšenična moka »0gg« 255, »0g« 245 (postaja Orosvar), pšenična moka za kuho (domača) 210, ržena moka »0« 220, ržena moka 195, moka za krmo, 105, otrobi 95 češkoslovaških kron. Tendence slaba.

Književnost.

Nova številka »Bankarstva« za mesec junij je izšla in vsebuje sledeče članke: Ljubomir St. Kosier: »Bečka kriza«, njeni vzročni in njene pouke; dr. Vidan O. Blagojevič: Vanstečajna prinuda nagoda; dr. Gustav Gregorin: Nauki argentinske valutne reforme v pogledu na naš valutni problem; dr. Miljenko Marković: Pet godina »Saveza Novčanih i Osigura-

vajućih Zavoda Kraljevine SHS.«; Ljubomir St. Kosier: Jadransko-Podunavska Banka; prof. Branislav B. Todorović: Otplačivanje duga kod Državne Hipotekarne Banke; prof. dr. Stanko Deželić: Promet Zagrebačke Burze u g. 1923.; ing. Konstantin Čutuković: Organizacija Kredita; Ljubomir St. Kosier: Vodeće institucije u nacionalnom bankarstvu Bosne; Leon Steinitz: Ustav socijaliziranih preduzeća u Austriji. Hronika, komunikacija, bankarski pregled itd. — Administracija »Bankarstva« je v Zagrebu, Maravska ul. 30.

Dobava, prodaja.

Dobava gradbenega lesa. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 24. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave večje količine desk itd.

Dobava livnega peska. Subotška direkcija državnih železnic kraljevine SHS (ekonomski oddelek) v Subotici razpisuje dobavo 5 vagonov livnega peska. Ponudbe ji je poslati do 12. junija 1924.

Dobava mila. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 23. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave dveh vagonov mila.

Dobava jekla. Pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 23. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave martin-jekla in žlebnatega jekla za vzmeti.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Odaja izdelovanja bluz za orožnike. Pri komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani se bo vršila dne 20. junija t. l. ožja ustmena licitacija zaradi izde-

lave bluz za orožnike in sicer v količini do 50.000 Din iz od države dostavljenega sukna eventuelno tudi ostalega blaga in potrebščin, če se te licitacije udeležijo vsaj 4 interesi. — Natančni, v smislu zakona sestavljeni pogoji so interesentom najpozneje do 19. t. m. med uradnimi urami na vpogled v pisarni poveljstva 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 3, pritrilje desno.

Dobava decimalnih tehtnic. Uprava škopskog kaznenog zavoda v Skoplju potrebuje za svoj zavod 3 francoske decimalne tehtnice in sicer: 2 komada za tezo po 1.000 kg in 1 komad za tezo po 500 kg. Interesi naj pošljejo svoje ponudbe neposredno na gori imenovano upravo.

**Dalmatinski
la Portland cement**
svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni
ceni promptno tvornica
„Split“ del. dr. za cement
Portland iz skladišča v
Ljubljani, Aleksandrova
cesta št. 12.

Javna dražba ugodna prilika za gro-

siste in detaliste! 6. junija ob 9. uri dopoldne se prodajajo na javni dražbi (v izvršilnem postopanju proti Jakobu Katzu) v lokalu Ljubljana, Mestni trg št. 20: rokavice, nogavice, vezenine, glavniki, igrače ter drugo drobno galanterijsko blago. — Izbira velika, zato prilika ugodna!

**TISKARNA
„MERKUR“**
Trg-ind. d. d.
LJUBLJANA
Simona Gregorčičeva ulica
št. 13

Tiska časopise, poselnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Ročun pri pošti, ček. zavodu
št. 13.108

STARO ŽELEZO
kovano in litino kupuje po najvišjih dnevnih cenah v celih vagonih:
Centralna nakupovalnica starega železa,
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1

**PRIMA
KVARGELNI**
prvovrstni fabrikat olomške kakovosti, v zabojčkih po 6 šokov (1 šok 60 komadov) dobavlja poceni in točno

ALOJZ PSCHUNDER
Maribor, Koroški kolodvor.

Malinovec
pristen, naraven
1 kg 20 dinarjev
nudi
lekarna dr. G. Piccoli v Ljubljani

**Veletrgovina
A. ŠARABON**
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin da dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami, emailirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!

Mi smo **znižali ceno** našim
la jermenom na Din 145— za 1 kg.

Na veliko odgovarjajoči popusti.
Nabavno središče za poljedelske stroje:
Krunoslav Stj. Jakovlić k. d.
Glavno zastopstvo:
International Harvester Company of America,
Chicago.
Zagreb, Martičeva ulica 14, vogal Radišine ulice.
Brzjaviti: Poljostroj.

Prodajalka.
Iščem za takoj prodajalko špecerijske stroke, mlajšo moč, dobro izurjeno v nadrobni prodaji in prijazno v obvevanju. — Prednost ima, katera je nekoliko večša pisarniških del. — Oskrba vsa v hiši. — Ponudbe takoj z zahtevo plače in znamko za odgovor na Al. Lavrenčič, Cerknica.

Priporočamo:
Jos. Petelinc
LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Adler za redbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Pile in rašple (turpije)
NOVE, najboljše kvalitete, vse vrste, vsak posamezni komad z jamčen.
PREVZAMAMO TUDI STARE PILE v nanovo nasekanje. Izvršitev v najkrajšem času, jamstvo za prvovrstno delo, cene zmerne.
BRATA KOLENC, tovarna za pile in parna brusilnica, MIRNA. — Dolenjsko.

Naročajte in razširjajte Trgovski list!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek, Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska c. 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVE Din 18,300,000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjaviti: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE

Konjice
Meža-Dravograd